

ПАМ'ЯТКА з протипожежної безпеки

Кожна людина у випадках аварій, катастроф, пожежі повинна вміти захистити себе, сім'ю надати допомогу потерпілим.

Головна умова — не піддаватися паніці. Діяти грамотно і свідомо, утримуватись від нерозумних вчинків, надавати допомогу потерпілим.

Під час пожежі найбільш небезпечні фактори — це висока температура, задимленість, загазованість, обвал конструкцій будинків і споруд, вибухи технологічного обладнання і приборів падіння обгорілих дерев і провалів.

Небезпечно входити в зону задимлення, якщо видимість менше 10 м.

При рятування потерпілих із будинків, що горять, і при гасінні пожежі дотримуйтесь наступних правил:

- насамперед, як увійти в приміщення, що горить, накройтесь мокрим покривалом, пальто, плащем, щільною тканиною;
  - двері в задимлене приміщення відкривайте обережно, щоб уникнути зайнання від приток свіжого повітря;
  - в сильно задимленому приміщенні рухайтесь повзком або пригнувшись;
  - для захисту від чадного газу необхідно дихати через зволожену тканину.
- Запам'ятайте! Деякі люди, особливо маленькі діти від страху часто ховаються під ліжками, шафи, забиваються в куток;
- якщо на вас загорівся одяг, лягайте на землю і перевертайтесь, щоб збити полум'я, біги ні якому разі не можна — це ще більше роздуває вогонь;
  - побачивши людину в одязі, що горить, накиньте на неї пальто, плащ або яке-небудь покривало і щільно притисніть його. На місце опіків накладіть пов'язки і відправте потерпілого в медичний заклад;
  - при гасінні пожежі використовуйте вогнегасники, пожежні крани, а також воду, пісок, землю, покривала та інші засоби;
  - речовини, що гасять вогонь, направляйте в місця найбільш інтенсивного горіння і не в полум'я, а на поверхню, яка горить;
  - якщо горить вертикальна поверхня, воду подавайте в верхню її частину;
  - в задимленому приміщенні використовуйте розпиленій струмінь, який сприяє осадженню диму і пониженню температури;
  - горючі рідини гасіть речовинами, які викликають піну, засипайте піском або ґрунтом, також накривайте невеликі осередки пожежі покривалами, одягом, брезентом і т.д.;
  - якщо горить електропровід, спочатку виверніть пробки або виключіть вимикач, а потім починайте гасити вогонь;
  - виходити із зони пожежі необхідно в навітряну сторону, туди, звідки дує вітер;

Правильно використовуйте засоби гасіння пожеж:

вуглевислотний та порошковий вогнегасник приводять в дію за однією схемою:

- взяти вогнегасник за ручку;
- піднести його до вогню;
- висмикнути чеку;
- направити розтруб вогнегасника на осередок пожежі (поверхня, що горить);
- натисніть на важіль, що знаходиться на ручці;
- снігоподібною масою, яка викидається з розтруба, покройте поверхню, яка горить, повного закінчення горіння.

Не тримайте розтруб голою рукою — можна обморозити руку.

Для приведення в дію пожежних кранів, які знаходяться в коридорах та на сходових маршах будівель, необхідно відкрити дверцята шафі або розбити скло, розкатати в напрямку осередку пожежі рукав, який повинен бути з'єднаний з пожежним краном і стволом, відкрити венти поворотом маховичка проти годинникової стрілки і направити струмінь води із ствола на осередок горіння.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

Дотримання і своєчасне проведення профілактичних протипожежних заходів знижує можливість виникнення пожеж.

Відповідно до положень Закону України “Про пожежну безпеку” Правила пожежної безпеки в Україні є обов’язковими для виконання всіма центральними і місцевими органами державної виконавчої влади, установами, організаціями, посадовими особами та громадянами.

Загальні положення

Пожежна безпека повинна забезпечуватися шляхом проведення організаційних, технічних та інших заходів, спрямованих на попередження пожеж, забезпечення безпеки людей, зниження можливих майнових втрат і зменшення негативних екологічних наслідків у разі їх виникнення, створення умов для швидкого виклику пожежних підрозділів та успішного гасіння пожеж.

Обов’язки керівників навчальних закладів щодо забезпечення пожежної безпеки встановлюються статтею 5 Закону України “Про пожежну безпеку”

Вони зобов’язані:

- розробляти комплексні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки;
- забезпечувати дотримання протипожежних вимог приписів і постанов органів державного пожежного нагляду;
- організовувати навчання працівників правилам пожежної безпеки та пропаганду заходів щодо їх забезпечення;
- утримувати у справному стані засоби протипожежного захисту і зв’язку, пожежну техніку, обладнання та інвентар, не допускати їх використання не за призначенням;
- визначити обов’язки посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки, призначити відповідальних за пожежну безпеку окремих споруд, приміщень, структурних підрозділів, технологічного та інженерного устаткування, а також за утримання і експлуатацію технічних засобів протипожежного захисту.

Загальні вимоги пожежної безпеки до утримання територій, будівель та приміщень навчального закладу.

Територія навчального закладу повинна постійно утримуватися в чистоті та систематично очищатися від сміття, опалого листя, котрі необхідно регулярно вивозити у спеціально відведені місця.

Дороги, проїзди й проходи до будівель, пожежних вододжерел, підступи до зовнішніх пожежних драбин, пожежного інвентаря, обладнання та засобів пожежогасіння мають бути завжди вільними, утримуватися справними, взимку очищатися від снігу.

Територія навчального закладу повинна мати зовнішнє освітлення, яке забезпечує швидке знаходження пожежних драбин, протипожежного обладнання, входів до будинків та споруд.

Усі будівлі повинні мати таблиці встановленого зразка з чітким написом назви вулиці, а також номеру будинку, на видних місцях повинні бути вивішенні знаки ПГ. Ключі від приміщень навчального закладу в нічний час повинні зберігатися у чергового персоналу.

Евакуаційні шляхи і виходи повинні утримуватися вільними, нічим не захаращуватися і в разі виникнення пожежі забезпечувати безпеку під час евакуації всіх людей, які перебувають у приміщеннях будівель і споруд.

Сходові марші і площини повинні мати справні огорожі, бути забезпечені евакуаційним освітленням, засобами пожежегасіння. Світильники евакуаційного освітлення повинні вмикатися з настанням сутінків у разі перебування в будівлі людей.

На випадок відключення електроенергії черговий персонал повинен мати електричні ліхтарі.

Загальні вимоги пожежної безпеки до електроустановок

Електроустановки (можливість їх застосування, монтаж, наладка та експлуатація) повинні відповідати вимогам чинних Правил улаштування електроустановок, Правил техніки безпеки під час експлуатації електроустановок споживачів та інших нормативних документів.

Влаштування та експлуатація тимчасових електромереж не дозволяється.

Телевізори, радіоприймачі та інші побутові електроприлади та апаратура повинні вмикатися в електромережу лише за допомогою справних штепсельних з'єднань електророзеток заводського виготовлення.

Нові підключення різних струмоприймачів необхідно проводити з урахуванням допустимого струмового навантаження електромережі.

Електрошафи, розміщені в коридорах, повинні бути замкненими.

Не дозволяється:

- користування електронагрівальними приладами;
- застосування саморобних подовжувачів, які не відповідають правилам установки електроустановок;
- користування пошкодженими розетками, відгалужувальними та з'єднувальними коробками, вимикачами та іншими електровиробами, а також лампами, скло яких має затемнення та випинання.
- підвішування світильників безпосередньо на струмопровідні проводи, обгортання електроламп і світильників папером, тканиною та іншими горючими матеріалами, експлуатація їх із знятими ковпаками (розсіювачами);
- використання електроапаратури та приладів в умовах, що не відповідають вказівкам (рекомендаціям) підприємств-виготовлювачів;
- залишення без догляду при виході з приміщення увімкнених в електромережу електроприладів.

В усіх, незалежно від призначення, приміщеннях, які після закінчення роботи замикаються, з усіх електроустановок та електроприладів, а також з мереж їх живлення повинна бути відключена напруга.

Все електрообладнання підлягає зануленню або заземленню.

Усі приміщення навчального закладу повинні бути забезпечені установками пожежної сигналізації, системами оповіщення людей про пожежу.

Бібліотеки, архіви, а також приміщення, де знаходяться комп'ютери, телевізори тощо повинні бути забезпечені вогнегасниками. Вогнегасники слід встановлювати у легкодоступних та помітних місцях.

У навчальних аудиторіях та кабінетах слід розміщувати лише необхідні для забезпечення навчально-виховного процесу меблі, прилади, речі тощо.

Порядок дій у разі пожежі

У разі виявлення пожежі (ознак горіння) кожний працівник зобов'язаний:

Подати сигнал оповіщення про пожежу (гонг, дзвінок, інше).

Негайно повідомити про це телефоном пожежну охорону. При цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище.

Вжити (по можливості) заходів до евакуації людей, гасіння (локалізації) пожежі збереження матеріальних цінностей.

Повідомити про неї керівника чи відповідну компетентну посадову осідач (або) чергового по об'єкту.

У разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби (медичну, газорятувальну тощо).

Посадова особа об'єкта, що прибула на місце пожежі, зобов'язана:

Перевірити, чи викликана пожежна охорона (продублювати повідомлення), дове подію до відома власника підприємства.

У разі загрози життю людей негайно організувати їх рятування (евакуація використовуючи для цього наявні сили й засоби.

Видалити за межі небезпечної зони всіх працюючих, не пов'язаних з ліквідацією пожежі.

Припинити роботи в будівлі (якщо це допускається технологічним процесом виробництва), крім робіт, пов'язаних із заходами по ліквідації пожежі.

Здійснити в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту), зупинення транспортуючих пристрій, агрегатів, апарату перекриття сировинних, газових, парових та водяних комунікацій, зупинення систем вентиляції в аварійному та суміжних з ним приміщеннях (за винятком пристрій протидимового захисту) та виконати інші заходи, що сприяють запобіганню розвитку пожежі та задимленості будівлі.

Перевірити включення оповіщення людей про пожежу, установок пожежегасіння протидимового захисту.

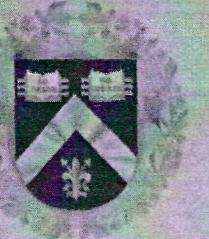
Організувати зустріч підрозділів пожежної охорони, подати їм допомогу у вибір найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі та в установці на водні джерела.

Одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію людей і захист матеріальних цінностей.

Забезпечити дотримання техніки безпеки працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі.

По прибутті на пожежу пожежних підрозділів повинен бути забезпечено безперешкодний доступ їх на територію об'єкта.

Після прибуття пожежного підрозділу адміністрація та технічний персонал підприємства, будівлі чи споруди зобов'язані повідомити керівника гасіння пожежі, конструктивні і технологічні особливості об'єкта, де виникла пожежа, прилеглих будівель, пристрій, організувати залучення до вжиття необхідних заходів, пов'язаних із ліквідацією пожежі та попередженням її розвитку сил та засобів об'єкта.

ІНСТРУКЦІЯ ПРО ЗАХОДИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ У СЛУЖБОВИХ ПРИМІЩЕНЯХ

У кожному приміщенні має бути призначений відповідальний за пожежну безпеку, вивішена на видному місці табличка із зазначенням його посади та прізвища.

Меблі та обладнання мають розміщуватися таким чином, щоб забезпечувався вільний евакуаційний прохід до дверей виходу з приміщення (завширшки не менше 1 м.). Евакуаційні шляхи та виходи необхідно постійно утримувати вільними, під час пожежі не захаращувати.

По мірі накопичення та після закінчення роботи горючі відходи слід прибрати у спеціально відведені сміттєзвірники.

Електромережі, електроприлади і апаратура повинні експлуатуватися тільки у справному стані, з урахуванням вказівок та рекомендацій підприємств-виготовлювачів. У разі виявлення пошкоджень електромереж, вимикачів, розеток та інших електровиробів слід негайно відключити їх та вжити необхідні заходи до приведення їх у пожежобезпечний стан.

Документи, напір та інші горючі матеріали слід зберігати на відстані не менше 1 м. від електрощитів, електрокабелів, 0,5 м. від світильників та 0,25 м. від приладів опалення.

Засоби протипожежного захисту (пожежні крани, пожежна та охороно-пожежна сигналізація, первинні засоби пожежогасіння тощо), які є у приміщеннях, слід утримувати у справному стані.

Усі працівники повинні вміти користуватися наявними вогнегасниками, іншими первинними засобами пожежогасіння та внутрішніми пожежними кранами, знати місце їх знаходження. Відстань від найбільш віддаленого місця приміщення до місця розташування вогнегасника не повинна перевищувати 20 м.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- Влаштовувати тимчасові електромережі, застосовувати саморобні некалібровані плавкі вставки в запобіжниках, прокладати електричні проводи безпосередньо по горючій основі, експлуатувати світильники зі знятими ковпаками (розсіювачами), використовувати саморобні подовжуваči, які не відповідають вимогам Правил улаштування електроустановок;
- Пристосовувати вимикачі, штепсельні розетки для підвішування одягу та інших предметів, обгортати електролампи та світильники, заклеювати ділянки електропроводки горючою тканиною, папером;
- Використовувати побутові електрокип'ятильники, чайники і таке інше (окрім приміщень, спеціально відведеніх та обладнаних для цього), залишати без нагляду увімкненими в електромережу кондиціонери, комп'ютери, лічильні та друкарські машинки тощо;
- Захаращувати підступи до засобів пожежогасіння, використовувати пожежні крани, рукави й пожежний інвентар не за призначенням, зберігати документи, різні матеріали, предмети та інвентар у шафах (нішах) інженерних комунікацій;
- Палити (окрім спеціально відведеніх для цього адміністрацією місць, позначених написом «Місце для паління» та забезпеченіх урною чи попільницею з негорючого матеріалу), проводити зварювальні та інші вогневі роботи без оформлення відповідного дозволу, застосовувати легкозаймисті рідини.

ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ:

- Оглянути приміщення, переконатися у відсутності порушень, що можуть привести до пожежі;
- Відключити освітлення, електрор живлення приладів та обладнання (за винятком електрообладнання, яке за вимогами технології повинно працювати цілодобово).

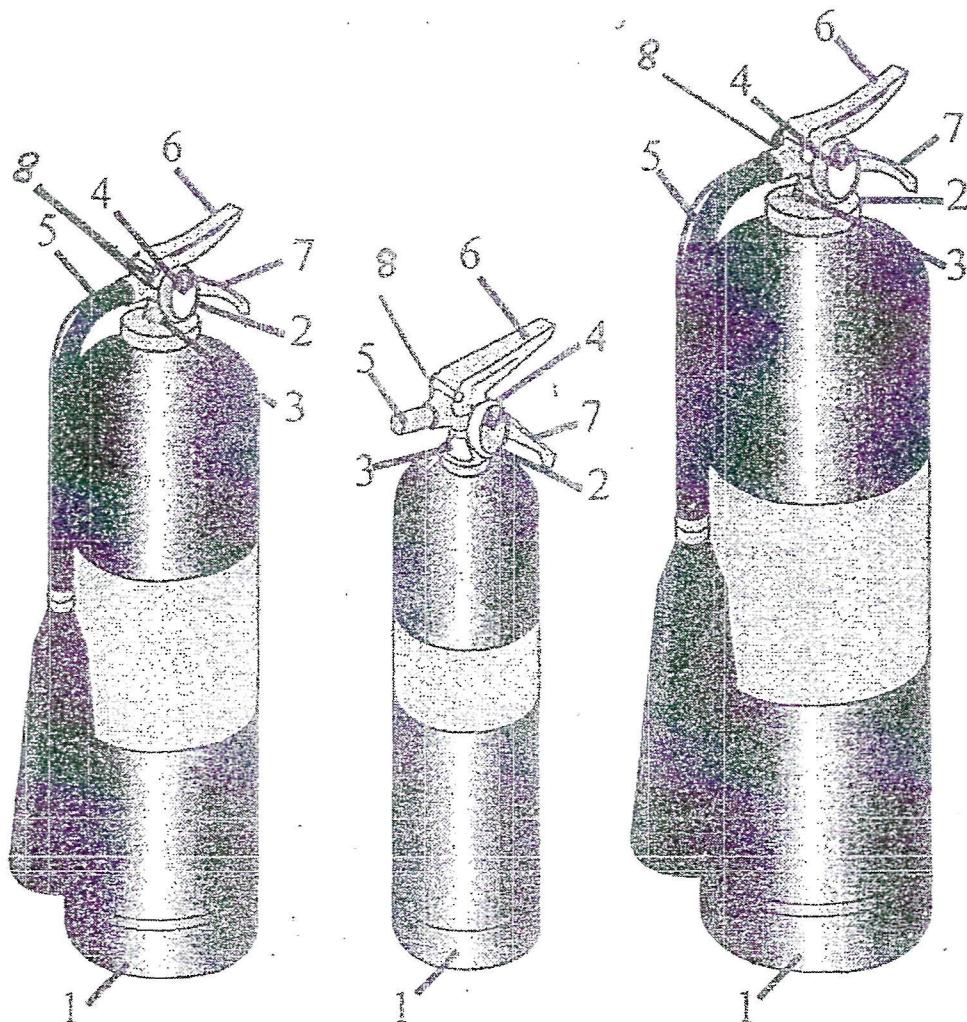
У РАЗІ ВІЯВЛЕННЯ ПОЖЕЖІ:

- Негайно повідомити пожежну охорону по телефону «101», вказати при цьому адресу, кількість поверхів, місце виникнення пожежі, наявність людей, своє прізвище, у разі необхідності вжити заходів з евакуації людей;
- Розпочати гасіння пожежі наявними засобами, організувати зустріч пожежних підрозділів.

РОБОТА З ВОГНЕГАСНИКОМ

1.
Знаходитися з навітряної сторони
2.
Починати гасити пожежу
3.
У нішах гасити
4.
Гасити одночасно
5.
Переконатися в неможливості поновлення

Вогнегасники порошкові закачні ОП-9-(з)

- 1- корпус
- 2- запирно-пусковий пристрій
- 3- сифонна трубка
- 4- індикатор тиску в корпусі
- 5- рукав з соплом
- 6- важіль управління запирним клапаном
- 7- ручка
- 8- запобіжна чека

Порядок роботи з вогнегасником ОП-9-(з)

Під час гасіння пожежі необхідно:

- підійти з вогнегасником до осередка пожежі на відстань 2-3 м.;
- висмикнути чеку(8);
- направити сопло (5) на полум'я;
- натиснути на важіль управління запирним клапаном (6);
- після закінчення гасіння пожежі відпустити важіль (6);

Увага! Час безперервної роботи вогнегасника ОП-9-(з) становить 14 секунд.

ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕГАСНИКІВ ПРИ ПОЖЕЖІ

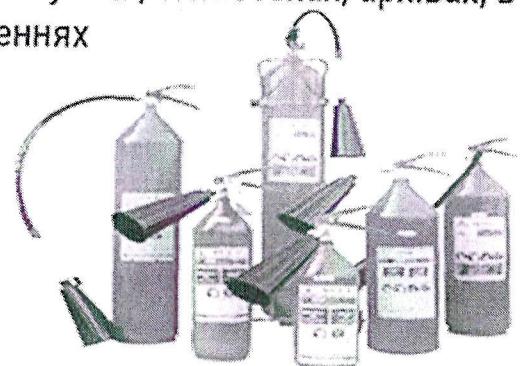
Вуглекислотні

Використовуються для гасіння пожеж класу:

- В (горіння рідких речовин);
- С (горіння газоподібних речовин);
- Е (горіння електроустановок під напругою до 1000 В).

Призначені для гасіння загорянь різних горючих речовин, горіння яких не може відбуватися без доступу повітря (наприклад, на транспортних засобах, на промислових підприємствах, в музеях, бібліотеках, архівах, в офісних приміщеннях з оргтехнікою, в житловому секторі).

Порошкові

Використовуються в залежності від складу порошку, для гасіння пожеж класу:

- А (горіння твердих речовин);
- В (горіння рідких речовин);
- С (горіння газоподібних речовин);
- Е (горіння електроустановок під напругою до 1000 В).

Призначені для гасіння загоряння різних речовин: рідких, твердих, газоподібних, а також високовольтного електрообладнання.

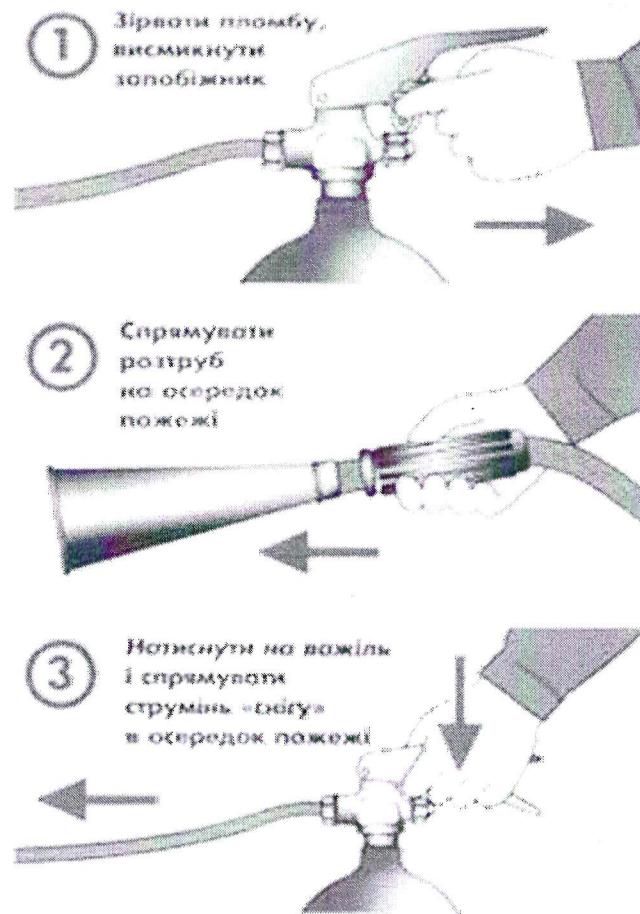
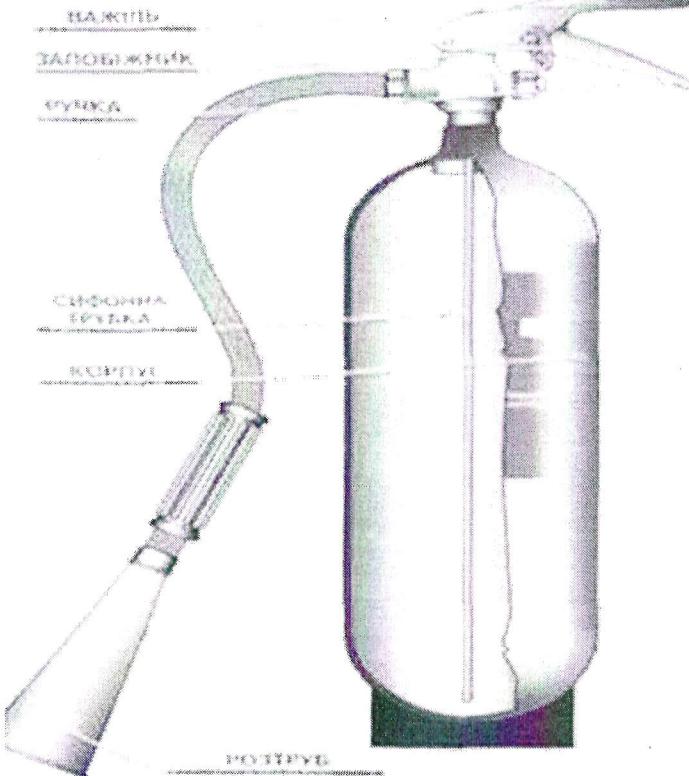

ВОГНЕГАСНИКИ ТА ПОРЯДОК ПРИВЕДЕННЯ ЇХ У ДІЮ

ВУГЛЕКИСЛОТНІ ДЛЯ ГАСІННЯ ПОЖЕЖ КЛАСІВ В та (Е)

Вуглекслота (CO_2) витискується в розтруб, до утворюється «сніг», який пікнідостись.

ВОГНЕГАСНИК ВУГЛЕКИСЛОТНИЙ ВВК-5

Увага! Не торкатися розтрубу, щоб не обмороцити руку.